

Приложение 2

ОПИТ НА СТРАНИТЕ С МОДЕРНИ РЕГИСТЪРНИ СИСТЕМИ И НА ОСТАНАЛИТЕ СТРАНИ В ПРЕХОД

Модерните регистърни системи са централизирани, водят се на електронен носител и дават възможност за вписвания и справки по телекомуникационен път в реално време. Те позволяват на заинтересованите лица да довеждат до знанието на трети лица нововъзникнали обстоятелства чрез вписването им, а третите лица могат да проверяват реалното състояние на регистъра практически едновременно с извършването на сделките.

- **Администриране на регистрите**

В едни случаи администрирането на регистъра се извършва от специално създадена публична институция – юридическо лице на бюджетна издръжка, както в **Австрия** (Федерален компютърен център към Федералното министерство на финансите) **Естония** (Регистърен Център към Министерството на правосъдието), **Латвия** (Регистър на търговските дружества), като таксите, събирани за извършването услуги, постъпват в бюджета. По-разпространена е практиката регистрите да се администрират от публична институция (държавна агенция) в рамките на изпълнителната власт, търговско дружество или друго юридическо лице с или без държавно участие, които се самоиздържат чрез събирането на такси, както в **Дания** (Датската агенция за търговията и дружествата към Министерството на търговията и промишлеността), **Финландия** (Национален съвет по патенти и регистрация), **Испания** (Централен търговски регистър), **Швеция** (Службата за патенти и регистрация), **Великобритания** и др. Вторият вариант се среща по-често и е доказателство, че създаването и поддържането на централен регистър освен удобство за потребителите може да бъде и успешна стопанска дейност, включително и в случаите, когато администриращият орган е в структурите на изпълнителната власт.

Норвегия е държавата с една от най-модерните системи за регистрация в Европа. Регистърният център в Брьоносунд е държавна агенция, която е създадена първоначално към Министерството на правосъдието, а преди около година и половина преминава към Министерството на търговията и промишлеността. Създаденият

Централен координиращ регистър на юридическите лица обединява информацията за юридическите лица от различни официални регистри – на търговските дружества, на залозите върху движимо имущество, на брачните споразумения, на дълговите споразумения, на отчетите на търговските дружества, на несъстоятелността и т.н. Всяко лице, регистрирано в Централния координиращ регистър на юридическите лица, получава организационен номер, който постепенно замества всички останали номера, под които то е регистрирано в други регистри. За търговските дружества организационният номер съвпада с номера на дружеството от Регистъра на търговските дружества (9 цифри). Обединяването на такова количество информация дава възможност за предоставяне на потребителите на извънредно широк кръг услуги – освен стандартизирани справки и копия от документи, може да се получава информация, класифицирана по зададен от потребителя критерий, както и статистически данни, обработени за специални цели или посочени конкретни нужди. По този начин се гарантира максимално широк публичен достъп до максимално широк кръг информация, като значително се подобрява икономическата и правната сигурност и се свеждат до минимум възможностите за злоупотреби.

- **Регистрация и предоставяне на свързани с регистрацията услуги**

Регистрацията на търговските дружества и другите юридически лица, подлежащи на регистрация, се извършва директно в съответния централен регистър (**Дания, Малта, Литва, Швеция, Северна Ирландия, Норвегия**), в търговски регистри на местно ниво (**Испания**) или в местни подразделения на централния регистър (**Белгия, Румъния**), които обикновено съхраняват информацията на хартиен носител и задължително изпращат копие от нея в централната електронна база данни, където тя бива обработена и въведена. В много случаи именно от този момент обстоятелствата се смятат за вписани по смисъла на търговските закони. В по-редки случаи регистрацията се извършва от първоинстанционните съдилища (**Австрия**).

Всички централизиращи регистри освен приемането на документи за регистрация и въвеждането на информацията в единна електронна база данни извършват и комплекс от услуги, които максимално улесняват потребителите в бързото и ефективно намиране и получаване на полезна информация. Информацията е публична и общодостъпна. Тя

може да бъде предоставяна в различни форми в зависимост от предпочитанията на потребителя – стандартни справки и извлечения от регистрите (на хартиен или магнитен носител), писма, копия от документи (обикновено ако се иска заверен препис, се заплаща такса; в повечето страни потребителите имат достъп и до оригиналните документи), по електронен път.

- **Такси**

Заплащането на **такси** за различните видове услуги е уреден по различен начин. В **Австрия** се заплащат такси, които покриват само направените разходи, а в **Естония** за част от услугите не се заплаща такса. В повечето страни обаче, особено там, където регистърът не е на бюджетна издръжка, а се самоиздържа, се заплащат такси, диференцирани според вида на информационната услуга. Например, в **Дания** информация и копия от годишните отчети на регистрираните дружества се предоставя срещу заплащане от самостоятелно дружество на собствена издръжка към агенцията, която играе ролята на централна регистърна институция. Предоставянето на информацията се извършва онлайн чрез специална информационна система. Подобна система, за чието ползване се изисква абонамент, действа и във **Финландия**, където обаче информацията от търговския регистър се предоставя онлайн и от два други доставчика. В **Белгия** съществува възможност за периодично предоставяне на информация за група от няколко дружества и за справки съобразно определени от самите потребители критерии. Най-често обаче цялата регистрирана информация се предоставя свободно срещу заплащане (**Великобритания, Швеция, Словения, Латвия, Румъния, Испания и др.**). Държавните органи често са освободени от заплащане на такси. Обикновено информацията е достъпна и в Интернет.

- **Европейски търговски регистър**

Съществуването и работата на централизирани регистърни институции безспорно е от огромно значение за ефективното осъществяване на търговски сделки. При постоянното разрастване на международната търговия много предприятия, особено малки и средни, срещат затруднения в намирането на информация за чуждестранните си партньори. Поради тази причина беше създаден **Европейски търговски регистър (ЕТР)**, в който понастоящем участват дванайсет европейски

държави. Той свързва националните регистърни институции в участващите държави и всеки път, когато се търси информация, данните се получават директно от официалния регистър на съответната държава. Този лесен трансграничен достъп до важна информация е от ключово значение в осъществяването на търговската дейност. Изграждането в България на Електронен регистърен център и евентуалното му последващо включване в европейската система от търговски регистри би предоставило на страната широки възможности за по-пълноценно и ефективно участие в европейския търговски оборот.